

יוצא לאור לפרשת אחו"ק הי' תהא שנת פלאות אראנו
(מספר 31-32)

ספרי' - אוצר החסידים - ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בעניני גאולה ומשיח

יוצא לאור על ידי מערכת
"אוצר החסידים"

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות חמשים ושתים לבריאה
הי' תהא שנת נפלאות בכל
שנת הצדי"ק לכ"ק אדמו"ר שליט"א

לעילוי נשמת

החיילת ב"צבאות השם" חי' מושקא ע"ה
בת - יבלחט"א - הרה"ת ר' מנחם מענדל שליט"א

שפאלטער

נפטרה בדמי ימי', בת י"א שנה,
ביום י"ד אייר - פסח שני ה'תשע"ה
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י אנ"ש דלאס אנדזשעלעס שיחיו

* * *

לעילוי נשמת

דודי הו"ח התמים אי"א נו"נ עוסק בצ"צ ר' בן ציון הלוי ע"ה
בנו של הקדוש התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד

שגלוב

נפטר ביום ועש"ק פ' בהר (באה"ק), י"ב אייר ה'תשע"ו
ת. נ. צ. ב. ה.

*

נדפס ע"י אחיינו

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

הי' שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner

In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula*!!!

To Dedicate This Publication

In Honor Of Your Family Or A Loved Ones

For More Info. Call:

(718) 753-6844 or (323) 934-7095

or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:

<http://www.torah4blind.org>

To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

מפתח ותוכן

פ' אחרי-קדושים

א. גאולה - גילוי ("אלף") אלופו של עולם בגולה 3

אופן הגאולה העתידה ע"י העלאת הגלות, הכנסת "אלף", אלופו של עולם ב"גולה"; דירה בתחתונים; הרמז במשנה בפרקי אבות "הסתכל בשלשה דברים כו"; הקשר עם מלכות שבנצח, פ' השבוע, הילולא של ר' ישראל ארי' ליב (והוראה משמו); סיוע העולם עצמו (בגלות) להבאת הגאולה מתבטא בסיוע המלכות חסד (ארצות הברית) לבני אדם בכל העולם, ועזרתה לענין החינוך

פ' קדושים

ב. קדש עצמך במותר לך - הכנה לגאולה 19

העבודה ד"קדש עצמך במותר לך" והקשר לגילוי דלעתיד

הוספה / בשורת הגאולה

ג. משיחות ש"פ אחרי-קדושים, י"ג אייר ה'תשנ"א 23

עומדים ממש בסוף הגלות, אָט אָט באַ די גאולה; העולם ואוה"ע מכינים ומסייעים הדרך להגאולה, ביאור הדברים בפרטיות; להוסיף ב"מעשינו ועבודתינו" ובמיוחד לימוד התורה בעניני גאולה

לזכות

הו"ח ר' דוד רפאל שיחי' גוטיערז,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ד' אייר

הו"ח ר' משה שיחי' דוידאו,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ד' אייר

הו"ח ר' נוריאל הכהן שיחי' כהן,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ש"ק פ' תזו"מ, ה' אייר

הו"ח ר' יוסף מרדכי שיחי' גאטי,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ש"ק פ' תזו"מ, ה' אייר

הרה"ת ר' ארי' יוסף שיחי' האפמאן,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ש"ק פ' תזו"מ, ה' אייר

הרה"ת ר' אשר שיחי' חביביאן,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ש"ק פ' תזו"מ, ה' אייר

הרה"ת ר' שלום דובער שיחי' לנגזם,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ש"ק פ' תזו"מ, ה' אייר

הו"ח ר' עמי שיחי' פייקאווסקי,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ש"ק פ' תזו"מ, ה' אייר

הו"ח ר' דוד פינחס שיחי' קשרים,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ש"ק פ' תזו"מ, ה' אייר

הו"ח ר' זלמן לייב שיחי' ראט,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ש"ק פ' תזו"מ, ה' אייר

הו"ח ר' דוד שיחי' קייגען,

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום ט' אייר

הרה"ת ר' משה מנחם מענדל שיחי' זיו

לרגל יום ההולדת שלו לאויש"ט, ביום י"א אייר

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק

ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ר

*

נדפס ע"י ידידיהם

הרה"ת ר' יוסף יצחק הלוי וזוגתו מרת גיטל רחל שיחיו שגלוב

Reprinted with permission of:

"Vaad L'Hafotzas Sichos"

by:

Moshiach Awareness Center,

a Project of:

Enlightenment For The Blind, Inc.

602 North Orange Drive.

Los Angeles, CA 90036

Tel.: (323) 934-7095

Fax: (323) 934-7092

<http://www.torah4blind.org>

e-mail: yys@torah4blind.org

Rabbi Yosef Y. Shagalov,

Executive Director

Printed in the U.S.A.

אחרי-קדושים

גאולה – גילוי („אלף”) אלופו של עולם בגולה

א. בקשר עם המדובר לאחרונה; אודות הגאולה האמיתית והשלימה, שמחכים לה בכל יום, ומקווים שתבוא בכל יום – כהפסק דין בהלכה שהנודר שלא ישתה יין ביום שיבוא המשיח, אסור לו לשתות יין לעולם? – תיכף ומיד ממש, ואודות הפעולות שצריך כל יהודי לעשות כדי להביא את הגאולה – מתאים להתעכב ולבאר את תוכן ענין הגאולה, ובוהו יקל להבין מה צריך להיות תוכן העבודה הנדרשת בכדי להביא את הגאולה, וכיצד יש להתכונן למצב הגאולה.

ב. במלה „גאולה” רואים דבר פלא: תיבת „גאולה” היא אותן אותיות

(4) שהם גם ד' לשונות של גאולה העתידה (ראה ירושלמי פסחים פ"י ה"א. ד"ה והי' אור הלבנה תרנ"ד. ד"ה לכן אמור לבני תרנ"ח. תרע"ח. וראה ספר הליקוטס-דא"ח צ"צ ערך גאולה ס"ג, ו"ש"נ). וראה גם בחיי וארא ו, ה.

(5) וארא ו, ו"ו.

(6) שם, ח.

(7) דאף שכל גאולה (גם גאולה פרטית שאינו „גאולה דגלות” . . אלא שיגאלנו מן הצרות כו') שם גאולה עלה" (מגילה יז, ב ובפרש"י) – הרי זה חידוש, ומוכן (מזה גופא) שיעקר שם גאולה הוא בנוגע ל„גאולה דגלות” (ששלימותה תהי' בגאולה האמיתית והשלימה). וכפשטות דברי רבא בגמרא מגילה שם: „גאולה בשביעית . . מתוך שעתידין ליגאל בשביעית לפיכך קבעוה בשביעית”. ורק אח"כ מבאר, ש„מלחמה נמי אתחלתא דגאולה היא”.

(8) וכלשון ניגון (הב"ד) הידוע: זָאָל שוין זיין די גאולה [כפי שניגנו לפני שיחה זו]. ועוד לשונות וניגונים כו"ב – ע"פ מנהג ישראל.

תוכנו של כל דבר מתבטא בשמו³. כן הוא גם בנוגע להגאולה – יכולים לקבל מושג בתוכנה ע"י התבוננות בפירוש שמה – „גאולה”.

ענין הגאולה מצויין בתורה בכיטויים שונים. החל מד' הלשונות של

משיחות ש"פ אחרי-קדושים, י"ג אייר ה'תשנ"א. נדפס בטה"ש תנש"א ח"ב ע' 504 ואילך. תרגום מאידית.

(1) שיחות (סה"ש תנש"א ח"ב): כ"ח ניסן (ע' 470 (לעיל ע' 88)). ש"פ שמיני (ע' 475). ש"פ תזו"מ (ע' 490 (לעיל ע' 179)).

(2) רמב"ם הלי' נזירות פ"ד ה"א.

(3) ראה שעהייה"א פ"א. וראה בארוכה בזה תשובות וביאורים (קה"ת, תשל"ד) ס"א*. לקו"ש ח"ו ס"ע 35 ואילך, ובהערות שם. וש"נ.

(* אגרות-קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"א ט"ע רפח ואילך. המו"ל.

לזכות

בלה לאה תחי'

לרגל יום ההולדת שלה לאוישו"ט,
ביום י"ג אייר ה' תהא שנת פלאות אראנו

ולזכות

אחי' הת' שניאור זלמן הלוי שיחי'

ואחיהם ואחותם חיילי "צבאות השם"

עדינה, איתן יוסף הלוי ושילה יהודה הלוי שיחיו

*

נדפס ע"י הוריהם

הרה"ת ר' יצחק אלחנן הלוי וזוגתו מרת דבורה רבקה שיחיו שגלוב

טובות ומרגליות, ע"י ברכתו של הקב"ה [בדוגמת "והנשאם הביאו את אבני השהם ואת אבני המילואים לאפוד ולחושן"⁷ (עבור בגדי הכהונה), שהעננים הביאום⁸], והכוונה בזה היא – שמנצלים זאת לקישוטי כלה, להוסיף בצדקה, כנ"ל].

המסקנא מהאמור לעיל בנוגע לפועל:

הגאולה באה דוקא ע"י העבודה בגלות, לגלות את אלופו של עולם ב"גולה", כך שדור זה, הדור האחרון של הגלות, יהי' הדור הראשון של הגאולה.

והקב"ה עוזר שרואים במאורעות האחרונים בעולם איך העולם בעצמו מסייע ומוביל לגאולה.

ופירוש הדבר בפשטות הוא – כנ"ל – שכאו"א מישראל צריך להוסיף ב"מעשינו ועבודתינו" בכלל שמביאים את הגאולה, כולל ובמיוחד – כמדובר בהתוועדות שלפנ"ז – בלימוד התורה בעניני גאולה, בתושב"כ (ש"כל"ה הספרים מלאים בדבר זה"), ותושבע"פ, משנה וגמרא ומדרשים וכו'.

דתיבת "גולה" (גלות) אלא בתוספת אל"ף!⁹

וכדאיתא במדרשי שבמלה "גולה" ("וגולה על ראשה"¹⁰) ישנם שני פירושים: "תרין אמוראין, חד אמר גולה (לשון גלות) וחד אמר גאולה". וידוע הביאור בזה"י, ש"תוספת האלף שעל ידו נעשה מבחי" גולה בחי" גאולה" קאי על האל"ף ד"אלופו של עולם", שע"י העבודה דבני" בגלות "להכניס" (להמשיך ולגלות) את האל"ף של אלופו של עולם בגלות¹², נעשה מ"גולה" – "גאולה".

ולכאורה אינו מובן: גאולה היא היפך הגמור מגלות. וא"כ, היתכן ש(תיבת) גאולה כוללת בתוכה את תיבת "גולה" (גלות), ויתירה מזה: גאולה מורכבת (ונעשית) דוקא מ(תיבת) גולה, עד שרוב האותיות ד"גאולה" הינן בעצם "גולה"¹³, וההוספה היא רק אות אל"ף יחידה; וגם ראש התיבה"י (דגאולה) נשאר הגימ"ל ד"גולה"?!¹⁴

כל הענינים (החיוביים) בגלות נשארים גם הלאה, אלא שיתבטל מצבם הגלותי: יתבטל ההעלם והסתר המכסה על מציאותם האמיתית והפנימית¹⁵, והשיעבוד לדרכי הטבע וגשמיות העולם המשתלשל מזה.

15 ישע"י כו, יג. וראה לקו"ת דרושי ר"ה ס, א. ובכ"מ. סה"מ אידיש ע' 78 ואילך.
16 כמ"ש ביצי"מ (בא י, ט). ו"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" (מיכה ז, טו).
17 ישע"י ס, ט.
18 ראה הערה 12.

9 ויק"ר ס"פ אמור (ספ"ב). שהש"ר פ"ד, א (ז). קה"ר רפ"ד.
10 זכרי' ד, ב.
11 לקו"ת בהעלותך לה, ג. וראה גם אוה"ת בא ע' רעג. בהעלותך ס"ע תכג ואילך. ג"ך ע' תקי. המשך מים רבים תרל"ו פקל"ד.
12 שהרי "בכל מקום שגלו שכינה עמהן . . גלו לבבל שכינה עמהן" (מגילה כט, א) – כפירוש הא' (במדרש שם) ב"וגולה על ראשה", ש"גלה לבבל וגלתה שכינה עמהן", "דהיינו מה שהאלקות הוא מוסתר והעולם נראה יש ודבר נפרד כו" (לקו"ת שם, א).
13 וגם לא נשתנה הצירוף (סדר האותיות) של "גולה".
14 להעיר ש"לשון נוטריקון מן התורה" (שבת קה, א).

שהעולם ואוה"ע מכינים ומסייעים בדרך לגאולה – ע"י ענין הצדקה והחינוך, שני יסודות עיקריים בישובו של עולם, "לשבת יצרה"⁶:

ידוע ומפורסם (בכל הכתבי'עת) אודות המאורעות בימים האחרונים – שמדינה זו (המיוסדת על צדקה וחסד, כידוע) ניצלה את חוזק כחה לסייע ולהציל אנשים במקום רחוק בעולם (הרחק ממדינה זו), אע"פ שעי"ז לא באה תועלת ישרה לתושבי מדינה זו:

מדינה זו שלחה ריבוי אנשים ואנשי חיל מצבאה לסייע לפליטים במקומות ההם, ביחד עם מזון ובגדים ורפואות. במקום להשתמש במטוסים לעניני כיבוש, ובמקום להשתמש במזון ובגדים עבור אזרחי מדינה זו – משתמשים בהם להציל אנשים אומללים, ובפרט ילדים קטנים, מקור, עד מהיפך החיים.

ובזה רואים את הרחמנות דתושבי מדינה זו: כאשר הם שמעו וראו איך אנשים סובלים – הגם שאין הם קרוביהם, ואף פעם לא היתה להם שייכות עמם – התעוררה מדינה זו לסייע להם. בהתאם לשיטה דמדינה זו בעניני צדקה, שמסייעים לאנשים בכל העולם כולו, ואין מחכים אפילו לבקשת עזרה.

עד"ז ידוע גם שבימים האחרונים יצא מנהיג מדינה זו בהכרזה והוראה מפורטת בנוגע לחינוך הנוער. בהתאם לכך שבתחילת נשיאותו הכריז ששאיפתו היא להזכר כ"עדזשוקיישען (חינוך) פרעזידענט", בגלל הפעולות והשינויים הגדולים לטוב שהוא ינהיג בכדי לחזק את החינוך במדינה זו.

. . . וכל זה הוא – נוסף על עוד כמה ענינים שקורים בהשגחה פרטית מדי יום ביום, הן בנוגע להכלל והן בנוגע לכל אחד ואחד בעניניו הפרטיים – והכוונה בזה היא, שזה יגלה עוד יותר איך שהעולם מסייע לעשות דירה בתחתונים ולהביא את הגאולה,

[כולל – זה שבשבוע האחרון מצאו בפינה נידחת בעולם אבנים

וכפסק דין הרמב"ם¹⁹: "אל יעלה על הלב שבימות המשיח יבטל דבר ממנהגו של עולם או יהי שם חידוש במעשה בראשית, אלא עולם כמנהגו נוהג . . אמרו²⁰ חכמים²¹ אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבוד מלכיות בלבד", החידוש או יהי – ש"ויחזרו כולם לדת האמת"²², "ויתקן (משיח) העולם כולו לעבוד את ה' ביחד שנאמר²³ כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרוא כולם בשם ה' ולעבדו שכם אחד"²⁴.

עפ"ז מובן מדוע תיבת "גאולה" כוללת את תיבת "גולה", אבל – בתוספת אל"ף: הגאולה אינה מבטלת את ה(עבודה)גלות, אדרבה: הגאולה ענינה להעלות את ה(חיים)ב, "גולה" (ע"י שחרור כל הענינים מהגלות) ומוזה גופא לעשות "גאולה" – עי"ז שמגלים בכל הענינים ד"גולה" את האל"ף דאלופו של עולם – מסירים את ההעלם והסתר בעניני הגלות המכסים על מציאותה ותכליתה האמיתית, מגלים את האלופו של עולם שבוה – התכלית דכל עניני הגלות שבשבילה נבראו ע"י הקב"ה – כך שמ"גולה" נעשה "גאולה".

גאולה היא גילוי האל"ף (דאלופו של עולם) ב"גולה" – גילוי האמת והפנימיות דכל עניני הגלות, וכל

הפעולות בזמן הגלות; גילוי האלקות בכל עניני העולם – כפי שכל זה מגלה את "כבודו" של הקב"ה (ש"כל מה שברא הקב"ה בעולמו לא בראו אלא לכבודו"²⁵) – של אלופו של עולם.

ד. האמור לעיל הוא הסברה איך "גאולה" כוללת בתוכה "גולה", כיון שהכוונה היא שהגאולה תגביי (גם) את הגלות. אבל צריך ביאור: מדוע זהו (העלי' דגולה) ענין כזה עיקרי בגאולה, עד שזוהו תוכן שמה "גאולה" (גולה בתוס' אל"ף), שהשם מורה על מהות הדבר?²⁶

ויתירה מזה: המעלה דגאולה אינה רק בעליית עניני הגלות ועניני העולם, אלא שבגאולה (בתקופה השני' – לאחרי התקופה הראשונה שאודותי' מדובר ברמב"ם הנ"ל²⁶) יתחדשו ענינים חדשים, חדשים ביותר בשינוי מנהגו של עולם (עד הענין העיקרי ויסודי דתחיית המתים²⁷, שהוא חידוש במעשה בראשית). א"כ היתכן שהמצב דלעתיד לבוא כולו (גם מה שלמעלה מעולם וגלות – בתקופה שני') נקרא בשם כללי: "גאולה" – "גולה" בתוספת אל"ף!?

(25) אבות ספ"ו.

(26) ראה "דבר מלכות" – חידושים וביאורים בהל' מלכים (קה"ת תנש"א) סימן ג, נדפס לקמן ע' 262 (מלקו"ש חכ"ז ע' 191 ואילך). סימן ד (מהדרן על הרמב"ם – נאמר יו"ד שבט תשמ"ז (נדפס בסה"ש תשמ"ז)). וראה גם הדרן על הרמב"ם (משיחות ש"פ לך לך) שזו. (סה"ש תנש"א ח"א ע' 98 ואילך). ועוד.

(27) אחד מי"ג העיקרים (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין פ' חלק יסוד הי"ג). ועד שהכופר בזה אין לו חלק לעוה"ב (סנהדרין ר"פ חלק. רמב"ם הל' תשובה פ"ג ה"ו).

(19) הל' מלכים פ"ב ה"א. וראה עבוה"ק ח"ב פל"ה.
(20) שם ה"ב.
(21) ברכות לד, ב. וש"נ.
(22) שם ה"א.
(23) צפני' ג, ט.
(24) רמב"ם שם פ"א ה"ד.

וכפי שרואים בדורות האחרונים במיוחד, ויתירה מזה – בזמן האחרון, ובפרט בימים האחרונים ממש:

בדורות שלפני זה גרו (רוב) בניי במדינות שבהן היו מניעות ועיכובים וכו' (לא תקום פעמיים!) לעבודת ה' בכלל.

משא"כ בדורות האחרונים – גרים (רוב) בניי במדינות שבהן מושלת מלכות של חסד, החל ממדינה זו (שבה נמצאים רוב מנין ובנין דבניי), שמסייעת לבניי להגיע לגאולה פנימית בעבודתם, עד – שיעשו את העבודה שתביא את הגאולה כפשוטה, ואז המלכות (של חסד) גם תסייע לבניי לחזור לארץ ישראל (בלשון הכתוב²: והביאו את כל אחיכם גו').

ובשנה האחרונה רואים איך שיחס זה לבניי התפשט במדינות נוספות, עד גם במדינה ההיא, שבה היו (עד לאחרונה) הגבלות בנוגע לחירות בניי בעבודתם בתומ"צ וגם בנוגע ליציאתם ממדינה ההיא – וכעת נשתנה יחסם, שמתירים לבניי לקיים תומ"צ, ומתירים לבניי לצאת משם (ללא ההגבלות שהיו בעבר), ואדרבה – הם אף מסייעים לבניי לנסוע לארץ הקודש. מעין הכנה להסיוע דאוה"ע שבניי יצאו מהגלות וילכו לארץ הקודש בגאולה האמיתית והשלימה.

נוסף על הסיוע הישר דאוה"ע לבניי – ישנם גם ענינים שבהם רואים איך שאוה"ע בעצמם עושים פעולות של טוב וחסד, שדבר זה מגלה עוד יותר שיש בעה"ב לבירה זו³, כהכנה ל"והיתה לה' המלוכה"⁴ בגאולה האמיתית והשלימה,

לא כפי שהי' בעבר, שדוקא עם ישראל (אע"פ ש"אתם המעט מכל העמים"⁵), השלים בפועל את הכוונה דדירה בתחתונים, ואחדות ממלכיות אוה"ע התנהגו באופן אכזרי אחת אל השני, והתעסקו בעיקר בתועלת עצמן, או בכיבוש מדינות אחרות וכיו"ב.

מהענינים הגלויים שנתוספו בימים אלו ממש שבהם רואים איך

דברים³⁰, ועיי' "אין אתה בא לידי עבירה":

אדם יכול לחשוב שצריכים להיות אצלו רק שני ענינים: הוא עצמו והקב"ה כביכול שאותו הוא עובד, "אני נבראתי לשמש את קוני"³¹.

אומרת המשנה – "הסתכל בשלשה דברים: אדם צריך להתבונן (להסתכל) ולראות (שישנם) "שלשה דברים": נוסף על מציאותו ("אני") ומציאות הקב"ה ("קוני") כביכול – ישנו דבר שלישי: מציאות העולם שנברא ע"י הקב"ה, ושעל-ידו משמש יהודי את קוני³².

תכלית³³ בריאת העולם וירידת הנשמה למטה בגוף גשמי בעולם הזה התחתון שאין תחתון למטה ממנו היא – למלאות את הכוונה ד"נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים"³⁴, שיהודי ע"י עבודתו יברר ויוכח את גופו ונפשו החיונית וגשמיות ותומריות העולם, ולעשות מכל זה דירה להקב"ה. שאת זה הוא פועל ע"י עבודתו בגוף לחטה בקיום התומ"צ, (ש"רוב) המצוות נתלכשו בדברים גשמיים³⁵, וע"י קיום

ומזה מובן, שכללות הגאולה – גם הענינים הנעלים שבה – קשורה עם העבודה והכנסת האל"ף דאלופו של עולם ב"גולה". עד שזה פועל את הגאולה (כמו שתיבת "גאולה" מורכבת מאותיות "גולה" בתוס' אל"ף), וכל עניני גאולה נמשכים ומרימים את ה"גולה", כדלקמן.

ה. הביאור בזה יובן ע"פ המשנה הראשונה בפרק הנוכחי, פרק שלישי דפרקי אבות: "הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה", ואח"כ ממשכה המשנה למנות את ה"שלשה דברים" – "דע מאין באת, ולאן אתה הולך ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון וכו'".

נשאלת השאלה – מנינא למה ל²⁸: מה נוגע לכאן המספר שישנם "שלשה דברים"? ואפילו אם המספר נוגע, מדוע צריכה המשנה לפרש זאת, כל אחד ואחד יכול הרי לספור בהמשך המשנה שהיא מונה שלשה דברים? ויש לומר אחד הביאורים בזה:

דברי המשנה "הסתכל בשלשה דברים" [שלשון המשנה היא "דבר קצר וכולל ענינים רבים"²⁹] אין כוונתם רק לשלשת הדברים הנמנים בהמשך המשנה, אלא גם לענין ד"שלשה דברים" בכלל; המשנה אומרת הוראה: "הסתכל בשלשה דברים" – אדם צריך להסתכל (הסתכלות בעיון) ב"שלשה

(30) וכיון שלשון המשנה הוא "דבר קצר (וכולל ענינים רבים)" – אין צריך לפרש מה הם ה"שלשה דברים".

(31) משנה וברייתא סוף קידושין.

(32) ראה גם שיחת ש"פ אחו"ק תשמ"ח ס"ט (סה"ש תשמ"ח ח"ב ע' 435). ש"פ אמור תשמ"ט ס"ו (סה"ש תשמ"ט ח"ב ס"ע 439 ואילך). ש"פ אחו"ק תש"נ ס"ו (סה"ש תש"נ ח"ב ע' 5-434). (33) בהבא להלן – ראה תניא פל"ו ואילך. ובכ"מ.

(34) ראה נתחומא נשא טו. שם בחוקותי ג. במדבר"ר פי"ג, ו.

(35) ראה גם תניא פ"ד (ח, ב). אגה"ק ס"י (קיד, סע"ב ואילך).

(28) לשון הש"ס – שבת עג, ריש ע"ב. וש"נ. (29) הקדמה לפיה"מ להרמב"ם (ד"ה אח"כ ראה להסתפק).

(פאר די בגדי כהונה), אַז די עננים הביאום⁸], און די כוונה בזה איז – אַז מ'נוצט דאָס אויס אויף קישוטי כלה, מוסיף זיין אין צדקה, כנ"ל].

די מסקנה פון האמור לעיל בנוגע לפועל:

די גאולה קומט דוקא דורך דער עבודה אין גלות, פון מגלה זיין אלופו של עולם אין „גולה“, אַזוי אַז דור זה, דער דור האחרון אין גלות, וועט זיין דער דור הראשון פון גאולה.

און דער אויבערשטער העלפט אַז מ'זעט אין די מאורעות האחרונות בעולם ווי די וועלט אַליין איז מסייע און פירט צו דער גאולה.

ובפשטות מיינט דאָס – כנ"ל – אַז יעדער איד דאַרף מוסיף זיין אין „מעשינו ועבודתינו“ בכלל וועלכע ברענגט די גאולה, כולל ובמיוחד – ווי גערעדט בהתוועדות שלפנ"ז – אין לימוד התורה בעניני גאולה, אין תושב"כ (וואָס „כל" הספרים מלאים בדבר זה), און תושבע"פ, משנה וגמרא ומדרשים וכו'.

(משיחות ש"פ אחרי-קדושים, י"ג אייר תנש"א)

(8) ת"י עה"פ.

(9) רמב"ם הל' מלכים פי"א ה"ב.

ע"פ האמור לעיל ישנם כמה לימודים בנוגע לעבודת בני" בהבאת הגאולה, והאופן בו צריכים להתכונן לגאולה – בעמדנו עכשיו ממש בסוף זמן הגלות, „גולה“, והנה הנה באה הגאולה.

... עניני העולם עצמו ואוה"ע עצמם (גם בזמן הגלות) מסייעים (באמת) לעבודה דהבאת הגאולה.

ויש לומר, שבעמדנו בסוף זמן הגלות, סמוך להגאולה – בא הסיוע בגלוי יותר.

מצוה עם דבר גשמי מבררים ומוככים את הדבר הגשמי ועושים ממנו כלי לאלקות. כמו ע"י מצות צדקה [ש„שקולה כנגד כל המצוות“³⁶, „עיקר המצוות מעשיות ועולה על כולנה“³⁷] – שיהודי לוקח „מיגיע כפיו“³⁷ מכספו הגשמי שהוא הרויח, ו„נותן חיי נפשו לה“³⁷. ועד"ו בכל המצוות.

משמרה בקרביי⁴² – בכדי למלאות את הכוונה דעשיית דירה בתחתונים. דלכאורה: ירדת הנשמה בגוף היא היפך הנהגתו הרגילה של הקב"ה, שהוא מקור ותכלית הטוב והחסד, ומטבע הטוב להטיב⁴³, ומצד החסד והטוב הי' צריך להיות תמיד עליות, וכאן לוקח הקב"ה נשמה ומורידה למטה, „ירידה גדולה ובחי' גלות ממש“⁴⁴, „מאיגרא רמה לבירא עמיקתא“⁴⁵!

ומזה מובן גודל העילוי (והחסד) דהעבודה דעשיית דירה בתחתונים, שבעבור זה כדאי להוריד את הנשמה למטה, לא בשביל הנשמה עצמה („כי הנשמה עצמה אינה צריכה תיקון כלל“⁴⁶), אלא כדי לתקן את הגוף ונה"ב וחלקו בעולם, בכדי לעשות דירה בתחתונים. כיון שע"י הירידה ועבודת הנשמה למטה לעשות דירה בתחתונים, נפעל ענין נעלה יותר מעבודת הנשמה עצמה למעלה – הגילוי דעצמותו ית'⁴⁷ בתחתונים.

עד שהעילוי נמשך ונפעל גם בהנשמה (שירדה למטה), שנוסף על זה שהנשמה מגיעה לדרגה נעלית יותר (שלמעלה ממקום שמשם ירדה), גילוי התוקף דהנשמה, מקבלת הנשמה גם

והענין השלישי („הסתכל בשלשה דברים“) לעשות דירה בתחתונים – הוא (לא ענין צדדי, אלא אדרבה: זה) נוגע לשלימות ההשנים (כביכול): הקב"ה והאדם העובד, כיון ש„נתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים“, ו„זה כל האדם ותכלית בריאתו וירידתו לעוה"ז להיות לו ית' דירה בתחתונים“³⁸.

ועד כדי כך נוגע זה להאדם (ש„יסתכל בשלשה דברים“) – שבשביל זה היתה ירדת נשמתו למטה ע"י הקב"ה: למרות גודל העילוי דהנשמה למעלה, „נשמה“³⁹ שנתת בי טהורה היא“⁴⁰ היכן שאין מקום להיפך הטהרה, שלח אותה הקב"ה למטה, „אתה“³⁹ בראתה, אתה יצרתה, אתה נפחתה ביי“, עד בעולם העשי' הגשמית, שבו ישנו „את החיים ואת הטוב“⁴¹, וגם את הדרך השני' דהיפך הטהרה (עד שהנשמה צריכה שם לשמירה, „ואתה“³⁹

(42) ראה לקו"ת דברים שם. אוה"ת שמות (כרז ו) ע' ב'תק"ח.

(43) עמק המלך שער שעשועי המלך רפ"א. שעהיוה"א פ"ד. שומר אמונים ויכוח ב' סי' יד.

(44) כי גם כשהי' צדיק גמור עובד ה' ביראה ואהבה רבה בתענוגים לא יגיע למעלות דביקותו בה' בדחילו ורחימו בטרם יירדתו לעוה"ז החומרי לא מינה ולא מקצתה כו' (תניא שם (מח, סע"א)).

(45) ע"פ לשון חז"ל – הגיגה ה, ב.

(46) תניא שם (מח, ב).

(47) ראה סה"מ מלוקט ח"ה ע' קנא"ג. וש"נ.

(36) ב"ב ט, א.

(37) תניא פל"ו (מח, ב).

(38) שם (מט, סע"א).

(39) נוסח ברכות השחר.

(40) ראה לקו"ת בחוקותי מו, סע"ד ואילך.

(41) ר"פ דברים, ובכ"מ.

(42) נצבים ל, טו.

דורך דעם קומט ניט אַ תועלת ישרה צו תושבי מדינה זו:

די מדינה האָט געשיקט אַ ריבוי מענטשן און אנשי חיל פון איר אַרמיי צו אַרויסהעלפן די פליטים אין יענע ערטער, צוזאַמען מיט עסן און קליידער און רפואות. אַנשטאָט נוצן די אורונים אויף עניני כיבוש, און אַנשטאָט נוצן די עסן און קליידער פאַר די בירגער פון דער מדינה – נוצט מען זיי אויף ראַטעווען אומגליקלעכע מענטשן, ובפרט קליינע קינדער, פון קעלט, ביז פון היפך החיים.

וואָס דערביי זעט מען די רחמנות פון תושבי מדינה זו: בשעת זיי האָבן געהערט און געזען ווי מענטשן ליידען – איז הגם אַז זיי זיינען ניט זייערע קרובים, און האָבן מיט זיי קיינמאָל קיין שייכות ניט געהאַט – איז די מדינה נתעורר געוואָרן צו זיי העלפן. בהתאם צו דער שיטה פון מדינה זו בעניני צדקה, אַז מ'העלפט אַרויס מענטשן בכל העולם כולו, און מען וואַרט אפילו ניט אַז מ'זאָל בעטן הילף.

עד"ו איז אויך ידוע אַז בימים האחרונים איז מנהיג מדינה זו אַרויס מיט אַ הכרזה והוראה מפורטת בנוגע צו חינוך הנוער. בהתאם לזה וואָס בתחלת נשיאותו האָט ער מכריז געווען אַז זיין שאיפה איז צו געדענקט ווערן אַלס דער „עדזשוקיישען (חינוך) פרעזידענט“, צוליב די פעולות ושינויים גדולים לטוב וואָס ער וועט איינפירן צו מחזק זיין דעם חינוך אין דער מדינה.

. . . וכל זה איז – נוסף צו נאָך כמה ענינים וואָס פאַסירן בהשגחה פרטית מדי יום ביום, סיי בנוגע צו דעם כלל און סיי בנוגע צו יעדערען אין זיינע ענינים פרטיים – און די כוונה בזה איז, אַז דאָס זאָל נאָכמער מגלה זיין ווי וועלט איז מסייע צו מאַכן אַ דירה בתחתונים און ברענגען די גאולה,

[כולל – דאָס וואָס בשבוע האחרון האָט מען געפונען בפינה נידחת בעולם אבנים טובות ומרגליות, ע"י ברכתו של הקב"ה [בדוגמת ״והנשאים הביאו את אבני השהם ואת אבני המילואים לאפוד ולחושן״⁷

(7) ויקהל לה, כו.

שייכות להגילוי דעצמותו ית' שנפעל ע"י (עבודת הנשמה למטה בעשיית) הדירה בתחתונים⁴⁸.

עפ"ז מובנת הוראת המשנה „הסתכל בשלשה דברים“: מבלי הבט על גודל העילוי דנשמתו של יהודי, „חלק אלוקה ממעל ממש“⁴⁹, צריך תוכן עבודתו להיות, שנוסף לזה שעושה מעצמו „דירה“ להקב"ה ע"י גילוי נשמתו בגופו הגשמי (העילוי בהנשמה שמתגלה עי"ז) – צריך הוא גם ל„הסתכל בשלשה דברים“, ולעשות דירה לו יתברך בתחתונים דעולם, שהעולם עצמו נעשה דירה להקב"ה.

ועי"ז מגיע גם האדם עצמו לשלימותו (כיוון ש„זה כל האדם ותכלית בריאתו כו״), ואע"פ שלגבוי הרי זו ירידה (בחיצוניות ולפי שעה, הרי דוקא עי"ז נפעל העילוי בו עצמו – ש„אין אתה בא לידי עבירה“: ע"י עבודתו בעשיית דירה בתחתונים (הסתכל בשלשה דברים), הרי „אין אתה בא לידי עבירה“, אפילו לא „לידי“, האפשריות לעשות עבירה.

זאת אומרת: נוסף לזה שה(עלי הגדולה (הגאולה באה ע"י הירידה בגלות [ע"ד גילוי תוקף אור הנשמה ע"י ירידתה למטה], נעשית גאולה מ„גולה“ (בתוס' אל"ף) עצמה⁵³ –

ו. ע"פ הנ"ל יובן גם הענין ד„גאולה“ אותיות גולה בתוספת אל"ף: גאולה (אינה מבטלת את „הגולה“, אלא) כוללת בתוכה את „הגולה“, ואדרבה: היא מעלה את הגולה ע"י שמכניסה ומגלה בה את אלופו של עולם – כיון שהכוונה היא לעשות דירה לו יתברך בתחתונים, כולל כפי

50) כמ"ש בתניא רפ"ז: „תכלית השלימות הזה של ימות המשיח ותחיית המתים כו' תלוי במעשינו ועבודתנו במשך זמן הגלות.“ וי"ל ש„ימות המשיח“ קאי על תקופה הראשונה (שלא „יבטל דבר ממנהגו של עולם“) ותחיית המתים קאי על תקופה השני'.
51) ל' התניא שם.
52) המשך תרס"ו ס"ע ג. ובכ"מ – נסמנו בסה"מ מלוקט ח"ב ע' רמא.
53) וזהו הטעם ש„יפה שעה אחת בתשובה ומעשים טובים בעולם הזה מכל חיי העולם הבא“ (אבות פ"ד מ"ז), מפני המעלה בעבודה „בעולם הזה“ דוקא (גילוי האל"ף ב„גולה“), בעשיית דירה בתחתונים (תענוג בורא), שלמעלה „מכל חיי העולם הבא“ (תענוג נברא), ובעולם הבא יהי גילוי ענין זה למטה (ראה לקו"ש ח"ה ע' 243 ואילך).

48) בארוכה ע"ד ב' ענינים אלו – ראה לקו"ש ח"ט ע' 246 ואילך. סה"מ מלוקט ח"ב ע' שכ. סה"מ מלוקט ח"ה ע' רמג ואילך. ועוד.
49) תניא רפ"ב.

געוואָרן אין נאָך מדינות, ביז אויך במדינה ההיא, וואו עס זיינען (ביז לאחרונה) געווען הגבלות בנוגע צו דער חירות פון אידן בעבודתם בתומ"צ און אויך בנוגע צו זייער אַרויסגיין ממדינה ההיא – איז זייער יחס איצטער איבערגעקערט געוואָרן, אַז זיי לאָזן אידן מקיים זיין תומ"צ, און לאָזן אידן אַרויס פון דאָרט (אַן די הגבלות פון אַמאָל), ואדרבה – זיי זיינען נאָך מסייע די אידן צו פאָרן אין ארץ הקודש. מעין הכנה צו דער סיוע פון אוה"ע אַז אידן זאָלן אַרויסגיין פון גלות און גיין אין ארץ הקודש בגאולה האמיתית והשלימה.

נוסף צו דעם סיוע ישר פון אוה"ע צו אידן – זיינען אויך דאָ ענינים אין וועלכע מ'זעט ווי אוה"ע אַליין טוען פעולות של טוב וחסד, וואָס איז נאָכמער מגלה ווי יש בעה"ב לבירה זו³, אַלס צוגרייטונג צו "והיתה לה' המלוכה"⁴ בגאולה האמיתית והשלימה,

ניט ווי ס'איז געווען אַמאָל, אַז דוקא עם ישראל (אע"פּ וואָס אתם המעט מכל העמים⁵), האָט משלים געווען בפועל די כוונה פון דירה בתחתונים, און אחדות פון מלכיות אוה"ע האָבן זיך געפירט באופן אכזרי איינער צום צווייטן, און האָבן זיך בעיקר מתעסק געווען אין תועלת עצמן, אָדער אין כובש זיין אַנדערע מדינות וכיו"ב.

צווישן די ענינים גלויים וואָס זיינען צוגעקומען בימים אלו ממש וואו מ'זעט ווי עולם און אוה"ע גרייטן צו און זיינען מסייע די וועג צו דער גאולה – דורך דעם ענין פון צדקה און חינוך, צוויי יסודות עיקריים אין ישובו של עולם, "לשבת יצרה"⁶:

ס'איז ידוע ומפורסם (אין אַלע צייטונגען) וועגן די מאורעות בימים האחרונים – אַז די מדינה (וואָס איז מיוסד אויף צדקה וחסד, כידוע) האָט אויסגענוצט איר שטאַרקן כח צו אַרויסהעלפן און ראַטעווען מענטשן במקום רחוק בעולם (ווייט אַוועק פון דער מדינה), אע"פּ וואָס

- (3) ראה ב"ר רפ"ל ט.
- (4) עובדי' בסופו.
- (5) ואתחנן ז, ז.
- (6) ישע'י מה, יח.

הדירה לעצמותו נפעלת בתחתונים עצמם [ע"ד העילוי שנפעל בנשמה ע"י הדירה בתחתונים]⁵⁴.

* * *

ז. ענין הנ"ל מודגש יותר בזמן העכשוי בשנה: (א) ימי הספירה, ובהם עצמם (ב) השבת הרביעית מה, שבע שבתות תמימות⁵⁵ – מלכות שבנצח, (ג) פרשת השבוע – אחרי-קדושים, והפרשה שמתחילים לקרוא בתפלת המנחה – פ' אמור, (ד) י"ג אייר.

העבודה דספירת העומר – הברור דשבעת המדות (דנה"ב), עיקר העבודה בזמן הזה (זמן הגלות)⁵⁶ – תוכנה הוא, שנוסף על "ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה"⁵⁷ – נפעל ע"ז גם בהעולם ובכל העולמות: "ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות"⁵⁷, ועי"ז⁵⁸

(54) ולכן שלימות השכר תהי' לנשמות בגופים דוקא, בתחיית המתים (לקו"ת צו טו, ג. ובכ"מ נסמנו בסה"מ מ'לוקט ח"ד ע' קצו הערה 7) – כדעת הרמב"ן (בשער הגמול בסופו). ואדרבה: לע"ל תהי' הנשמה ניוזנית מן הגוף (ראה המשך וככה תרל"ז פצ"א-ב. המשך תרס"ו ע' תקכח. ס' השיחות תורת שלום ס"ע 127 ואילך. לקו"ש ח"כ ע' 44. חכ"א ע' 88. ועוד). וראה סה"מ מ'לוקט ח"ה ע' ר"ג ואילך.

(55) אמור כג, טו.

(56) ראה בארוכה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"א בתחלתו.

(57) נוסח ה"רבונו של עולם" לאחרי ספה"ע.

(58) ועפ"ז י"ל סדר התפלה, שהענין דתיקון "נפשותינו כו" נאמר לאחרי הענין דהשפעת "שפע רב בכל העולמות", דלכאורה מקומו שייך לעיל לאחרי שהאדם מתפלל על תיקון עצמו ("ואטהר ואתקדש כו"), ורק לאחרי זה צ"ל התפלה ע"ד ההשפעה בעולם? וי"ל, כי הפעולה בעולם מוסיפה בעבודת הנשמה עצמה, לתקן את נפשותינו כו", ככפנים.

מתוסף (עוד יותר) בנשמת האדם העובד, כפי שממשיכים בתפלה (לאחרי "יושפע שפע רב בכל העולמות"): "ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם ולטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה" – ע"ד "אין אתה בא לידי עבירה" (תיקון ועליית האדם) והעבודה בעולם.

וע"י העבודה דספירת העומר – להכניס את האל"ף ב"גולה", ע"י בירור השבע מדות – מביאים את הגאולה, ו"יחזיר לנו עבודת בית המקדש למקומה במהרה בימינו אמן סלה" (כפי שאומרים ב"הרחמן" תיכף לאחר הברכה⁵⁹).

בימי הספירה עצמם – שמתחלקים בכללות ל"שבע שבתות תמימות" (ובפרט בשנה זו, שהתחילו לספור "ממחרת השבת"⁵⁵ כפשוטו] זה בהדגשה יתירה בשבת הרביעית, כשמסיימים את הספירה דמדת הנצח, עד שלימותה – מלכות שבנצח [לאחר הסיום דמדת החסד עד מלכות שבחסד, מדת הגבורה עד מלכות שבגבורה ומדת התפארת עד מלכות שבתפארת] – הנצחון על (ה)עולם והסתר (ה)גלות, עד נצח שבנצח, והוד שבנצח – היופי שבנצחון, ויסוד שבנצח – היסוד וקביעות דהנצחון, עד מלכות שבנצח – הנצחון דמלכא משיחא בגאולה האמיתית והשלימה.

ח. בהתחלת פ' אחרי מדובר אודות עבודת אהרן כהן גדול בקדש הקדשים

(59) כ"ה בסידורו של רבינו הזקן (ובכמה סידורים). וראה סה"ש תנשא ח"א ע' 444 הערה

.80

הוספה

בשורת הגאולה

כג.

ע"פ האמור לעיל האָט מען אַרויס כמה לימודים בנוגע צו דער עבודה פון אידן צו ברענגען די גאולה, און ווי מ'דאַרף זיך גרייטן צו דער גאולה – שטייענדיק איצטער ממש בסוף זמן הגלות, „גולה“, און האַלטנדיק אָט אָט באַ דער גאולה.

... די עניני העולם עצמו און די אוה"ע עצמים (אויך בזמן הגלות) זיינען (באמת) מסייע צו דער עבודה פון ברענגען די גאולה.

ויש לומר, אַז שטייענדיק בסוף זמן הגלות, סמוך צו דער גאולה – קומט אַרויס דער סיוע בגלוי יותר.

ווי מ'זעט עס אין די דורות האחרונים במיוחד, און נאָכמער – אין דעם זמן האחרון, ובפרט אין די לעצטע טעג ממש:

אין די דורות שלפני זה האָבן (רוב) אידן געלעבט אין מדינות וואו עס זיינען געווען מניעות ועיכובים וכו' (לא תקום פעמיים!) צו עבודת ה' בכלל.

משא"כ בדורות האחרונים – לעבן (רוב) אידן אין מדינות וואו עס הערשט אַ מלכות של חסד, אָנהויבנדיק פון מדינה זו (וואו עס געפינען זיך רוב מנין ובנין פון אידן), וואָס איז מסייע אידן צו דערגרייכן אַ גאולה פנימית בעבודתם, ביז – אַז זיי זאָלן טאָן די עבודה וואָס וועט ברענגען די גאולה כפשוטה, און דעמולט וועט דער מלכות (של חסד) אויך מסייע זיין אידן צו זיך אומקערן אין ארץ ישראל (בלשון הכתוב: והביאו את כל אחיכם גו').

און בשנה האחרונה זעט מען ווי דער יחס צו אידן איז נתפשט

(1) ל' הכתוב – נחום א, ט. וראה לקו"ש חכ"ג ע' 306 הערה 55.

(2) ישע"י סו, כ.

– „בזאת יבוא אהרן אל הקודש גו'“⁶⁰. בענין ודוגמא למצב הגאולה הוא – הכהן גדול בקדש הקדשים: קדש הקדשים הוא המקום הקדוש ביותר בעולם. מקום שבו מאירה אלקות בגלוי (ללא העלמות והסתרים). יחד עם זה הי' זה מקום גשמי בעולם הזה, והכהן גדול נכנס לשם כנשמה בגוף [לא כפי שהי' אצל נדב ואביהוא, רצוא בלי שובי].

מעין זה הי' בכל כהן, שיחד עם זה ש„הכהנים הובדלו . . שנאמר“⁶² ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים“⁶³ (למעלה מעולם), הוא עשה את עבודתו דוקא כנשמה בגוף בעולם, עולם שבו יש מקום להיפך הטהרה – ודוקא שם מקיים הוא את הציווי (בריש פ' אמור) „אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו“.

ובשלימות – ענין הטהרה הוא אצל כהן גדול (שלבש שמונה בגדים).

ועפ"ז אולי יש לומר הטעם לכך שהכהן גדול צריך להיות „גדול מאחיו . . בעושר“⁶⁴ – כיון ששלימות הקדושה דכהן גדול קשורה בזה שזה נמשך בשלימות בכל עד בגשמיות העולם (עושר).

וע"פ המבואר במדרש (עה"פ „בזאת יבוא אהרן“)⁷⁰, בכל שעה שהוא (הכהן גדול) רוצה ליכנס יכנס רק שיכנס בסדר הזה (בזאת) – יש

66 משנה זבחים טו, ב. רמב"ם הל' כלי המקדש פ"י ה"ד.

67 זבחים יז, ב. וש"נ. רמב"ם שם. וראה בכ"ז אנציקלופדי' תלמודית ערך בגדי כהונה (ע' שלג). וש"נ.

68 ראה רמב"ן עה"פ (תצוה שם) „ועשית בגדי קדש גו' לכבוד ולתפארת“: שיהי' נכבד ומפואר במלבושים נכבדים ומפוארים. ואכ"מ. 69 יומא יז, א. וש"נ. רמב"ם שם רפ"ה.

70 ויקר"פ כ"א, ז. ועוד.

60 טו, ג.

61 ראה סה"ש תנש"א ח"ב ע' 496 (לעיל ע' 185-186). וש"נ.

62 דה"א כג, יג.

63 רמב"ם הל' כלי המקדש רפ"ד – מפסחים קד, א.

64 כמ"ש (יחזקאל לו, כה) „וורקתי עליכם מים טהורים וטהרתם גו'“.

65 תצוה כה, ב.

בשידוד הטבע, והאלקות שבטבע עצמו היא בהסתר. אבל לעתיד שיהי' גילוי העצמות, הנה מצד העצמות הגילוי יהי' אפילו בעולם גופא.

ח. הרי תלת קשרין מתקשרין דא בדא ישראל באורייתא ואורייתא בקוב"ה, ולכן, בכדי לתפוס בסתים דקודשא בריך הוא, ה"ז ע"י העבודה של סתים דנשמה, ע"י סתים דאורייתא.

פנימיות התורה, המבארת את הענין של הוי' ואלקים כולא חד, שאלקים בגמטריא הטבע, והוי' שלמעלה מהטבע

הם דבר אחד ואין עוד מלבדו¹⁶, מביאה לידי גילוי באדם הלומד ומתעמק בענין זה, את הענין של גוי אחד בארץ, שגם בענינים ארציים נרגש ה"אחד", ובמילא, והתקדשתם והייתם קדושים, קדש עצמך במותר לך, שזה נוגע בעצם שלו, סתים דישראל, שע"ז נעשה האדם כלי לקבל את הסתים דקודשא בריך הוא.

_____ ● _____

לומר, שמקומו האמיתי של הכהן גדול הוא בדרגת) קדש הקדשים, וכך יהי' בגלוי בגאולה האמיתית והשלימה כשתהי' שלימות האדם והעולם וביטול כל ענינים הפכיים (משא"כ לפני זה אין אנו כלי לזה „בכל שעה“). שאז תהי' שלימות הגילוי והמשכת קדושה בגלוי למטה (בבית המקדש השלישי), דירה לו יתברך בתחתונים, כנ"ל.

ט. כבכל עניני התורה (מלשון הוראה¹⁷), יש גם בזה הוראה לכל יהודי:

כל בנ"י הם „ממלכת כהנים“¹², „כהנים גדולים“¹³, ובגלוי ובשלימות יהי' זה בגאולה האמיתית והשלימה¹⁴. ובמילא יש לכל יהודי שייכות - כנשמה בגוף - להקדושה דקדש הקדשים (שלימות הקדושה). וכפס"ד הרמב"ם¹⁵, „לא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש . . . אשר נדבה רוחו אותו . . . ה"ז נתקדש קדש קדשים כו"י.

וע"פ מדרש הנ"ל, ש„בכל שעה שהוא רוצה ליכנס יכנס“, י"ל שכל

(71) ראה רד"ק לתהלים יט, ת. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג נג, ב.

(72) יתרו יט, ו. וראה זבחים יט, רע"א (בהמשך להסוגיא ע"ד בגדי כהונה): „זימנא חדא הוה קאימנא קמי' דאיוגדר מלכא והוה מדלי לי המיינאי ותיתי' ניהלי' ואמר לי ממלכת כהנים וגוי קדוש כתיב בכו", „וצריכין אתם לנהוג עצמכם בתפארת של כהנים" (פרש"י שם).

(73) ראה בעה"ט עה"פ. וראה גם אגדת בראשית פרק עט (פ). - וי"ל השייכות ד„ממלכת כהנים" ל„כהנים גדולים“, כי כהן גדול הוא מלך שבכהנים, „ראש לכל הכהנים" (ל' הרמב"ם שם פ"ד הי"ב).

(74) ראה בעה"ט שם: ולעתיד לבוא תחזור להם כו'.

(75) הל' שמיטה ויובל בסופן.

[ויומתק ע"פ הסיפור בנביאים¹⁶, שבזמן הסכנה החביאה יהושבע את יואש (שהי' מזרע הממלכה) ומניקתו „בחדר המטות“¹⁷, „בעליית בית קדשי הקדשים“¹⁸, „ויהי אתה בית ה' מתחבא שש שנים גו"י“¹⁹. שמוה מובן, שבהיותו בקדש הקדשים היו לו שם כל צרכיו הגשמיים: אכילה ושתי' ושינה²⁰. ויש לומר, כיון שבאמיתית הדברים הרי מקומו של כל יהודי הוא בקדש הקדשים (כפי שיהי' בגלוי בגאולה האמיתית והשלימה). אלא שזה מתגלה בפועל - ע"י הירידה (סכנה), ע"ד עילוי הגאולה שבא ע"י העבודה ב„גולה“].

כמובן גם מהציווי (ונתינת כח) בהתחלת פ' קדושים [הפרשה שקראו בשבת זו ביחד עם פ' אחרי] - „קדושים תהיו כי קדוש אני": בהיותו נשמה בגוף בעוה"ז הגשמי (ששם שייך הציווי ד„קדושים תהיו“, „הוו פרושים“²¹)

- נמצא יהודי במצב של קדושה, עד הקדושה הכי נעלית דקדושתו של הקב"ה, כפירוש החסידות²² על דרשת

(76) מלכים ב יא, א ואילך. דברי הימים ב כב, יא ואילך.

(77) מלכים שם, ב. דה"י שם.

(78) פרש"י עה"פ.

(79) מלכים שם, ג. דה"י שם, יב.

(80) וראה גם שיחת ליל ד' דתג הסוכות שנה זו.

(81) פרש"י ר"פ קדושים.

(82) ראה מאור עינים עה"פ (מו, ב). אוה"ת עה"פ.

חז"ל⁸³, "יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני" - "יכול כמוני" בניחותא, בדרגת הקדושה ד"קדוש אני".

י. ויש לקשר כל זה גם עם שם בעל היאָרצייט⁸⁴ ד"ג אייר⁸⁵ - ישראל ארייה ליב.

ובהקדים, אע"פ שלכאורה ה"ז שם של איש פרטי, יש לו שייכות עם כל בני⁸⁶ (כיון שכל בני"הם מציאות אחת, קומה אחת שלימה⁸⁷). ובפרט ששמו הראשון הוא ישראל - השם הכללי דכל יהודי וכל בני⁸⁸ [וכידוע⁸⁹] גם שנשמת יעקב (ששמו ישראל⁹⁰) "כלולה מכל הנשמות שבישראל מעולם ועד עולם".

וע"פ הוראת אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע הידועה⁹¹, ש"עניני עבודה שיכולים לקשר בדברי התניא. . מותר לדבר ולהרחיב בהם הדבור" (אע"פ שבכלל ישנה זהירות באמירת פירושים בספר התניא⁹²) - הרי עד"ז מובן בנדו"ד: כדאי ונכון לבאר הוראה משמו של בעל

שלמעלה מעולם.

ו"ל הביאור בזה (בעבודת ה'):
לכל לראש צריך כל יהודי לדעת שהוא "ישראל" - מקור ושורש חיותו הוא מהאות שלו בתורה, ולכן, צריך כל דבר שהוא עושה להיות מיוסד וע"פ הוראות התורה.

83 ויק"ר עה"פ (פכ"ד, ט).
84 כן נקרא ("יאָרצייט" באידיש) גם בספרים שבלשון הקודש. וגם אצל אחבני הספרדים (שאינם מבינים שפה זו). ולפעמים מוסיפים הפירוש בלה"ק: "יום השנה".
85 הו"ח עוסק בצ"צ רב פעלים וכו' ישראל ארי' ליב, אחיו של - יבלח"ט - כ"ק אדמו"ר שליט"א. נולד ג' (?) סיון תרס"ט. נפטר י"ג אייר תשי"ב. המו"ל.
86 ועאכ"כ עם יוצאי חלציו שי'.
87 לקו"ת ר"פ נצבים. וראה תניא פל"ב (מא, א): כולן מתאימות ואב א' לכולנה כו'.
88 אנה"ק ס"ו.
89 וישלח לב, כט.
90 אגרות קודש שלו ח"ב ע' תשכ. וש"נ.
91 וראה גם ס' השיחות תשי"ב ס"ע 83 ואילך.
92 ראה במקומות שבהערה הקודמת.

האבות היתה ברוחניות ולאחר מתן תורה העבודה היא בגשמיות. וידוע הטעם בזה, כיון שעבודת האבות הגיעה רק לשרש הנבראים - הגבלה, ובמילא רוחניות היא כלי לזה יותר מגשמיות.

אבל לגבי מתן תורה נאמר "אנכי", ראשי תיבות: אנא נפשי כתבית יהבית, שהעצמות נתן את עצמו, ומצד זה אין כל חילוק בין רוחניות לגשמיות, ואדרבה כל הגבוה גבוה ביותר יורד למטה מטה יותר.

אעפ"כ, גם לאחר מתן תורה ישנה ההגבלה שמצד התורה, שהקב"ה נתן את עצמו במצות דוקא ולא בענינים אחרים.

ולכן הדין הוא, שמצוה לקום מפני עושי מצוה, מפני ה' השוכן ומתלבש בנפשם בשעה זו⁹¹. הרי שזהו מפני עושי מצוה דוקא ולא מפני עושי דברי הרשות לשם שמים, והיינו מפני שמה שהקב"ה נתן את עצמו - זהו במצות דוקא.

אבל לעתיד, שאז יהי' תכלית שלימות גילוי העצמות, אזי לא יהיו הגבלות כלל, והאלקות תיראה בכל מקום ובכל דבר, ויראה בגילוי, שלית אתר פנוי מיני⁹², ואין עוד מלבדו.

ז. ביאור הענין בפרטיות יותר: איתא בזהר⁹³: תלת דרגין אינון, קודשא בריך הוא אורייתא וישראל, וכולהו סתים וגליא.

הגליא דקודשא בריך הוא - זוהי האלקות השייכת לעולמות, שממנה

נמשכת הנהגת הטבע; והסתים - זוהי האלקות שלמעלה מעולמות, שממנה נמשכת ההנהגה הניסית שלמעלה מהטבע.

91 נדה לא, א.
92 שמו"ר ספכ"ג.
93 תניא פרק מו.
94 חלק ג עג, א.
95 ראה תניא פל"ז (מח, א).
96 ב"ר פע"ז, ג. פרשי' וישלח לב, כה.
97 פרשי' עה"פ.

מול את בני ישראל שנית, פריעה, שנתחדשה הלכה למשה מסיני.⁹
 לעד"ו בכדי שיוכל להיות הגילוי דלעתיד, הנעלה גם מהגילוי דמתן תורה, יש צורך בהסרת הערלה (ערלת הלב) היותר דקה, לא רק בנוגע לדברים האסורים, אלא אפילו בנוגע לדברים המותרים - קדש עצמך במותר לך.

ה. הנ"ל הוא ביאור על כללות הענין, שבשביל הגילוי דלעתיד נדרשת עבודה יתירה מאשר שבביל הגילויים שעד עתה.

שייכות הגילוי דלעתיד לעבודה דקדש עצמך במותר לך בפרט, היא:

החידוש בגילוי דלעתיד הוא, שאז יהי' גילוי העצמות, שלמעלה מהאלקות השייכת לעולמות. וכפי הידוע שלעתיד תושלם תכלית שלימות כוונת הבריאה, להיות לו יתברך דירה בתחתונים, - שדירה לו היינו - לעצמותו.

למשל: דירת מלך בשר ודם, הרי בדירה גר האדם כולו, ולא רק התפשטות בכחות פרטים. וכמו כן הוא בדירה לו יתברך בתחתונים - שהיא דירה לעצמותו.

ובכדי לפעול שתהי' דירה לעצמותו, יש צורך שהן מצד העבודה והן מצד האדם העובד, יהי' זה באופן השייך לעצמות שלהם, שזוהי דוקא העבודה דקדש עצמך במותר לך, וכמו שיתבאר לקמן.

ה. היתרון של קדש עצמך במותר

9) יבמות עא, ב. ראה תוס' ד"ה לא ניתנה וכ'.

בנוסף לכך עליו לדעת, ששלימות עבודתו (כישראל) היא בכך, שאין הוא מתנתק מהעולם שסביבו, אלא „הסתכל בשלשה דברים“: נוסף על עבודתו עם עצמו („ישראל“ קשור עם האות שלו בתורה), צריך הוא לעשות את העבודה דלעשות לו יתברך דירה בתחתונים - כישראל, ע"י יציאה (ביחד עם הוראות התורה) לעולם, והתעסקות עם „אלקים“ (מלאך) - הכחות הטבעיים בעולם (כמאחו"ל⁹⁷ „אין לך כל עשב ועשב שאין לו מזל ברקיע שמכה אותו ואומר לו גדל“, ו„אנשים“, „עשו ולבן“ (אומות העולם) - ושם לבנות דירה להקב"ה ע"פ הוראות התורה (דיש ששים ריבוא אותיות לתורה), עיי"ו ש„שרית עם אלקים ועם אנשים“, הוא שר, מושל על העולם ואוה"ע,

ובאופן ד„ותוכל“ - גם מלשון כל וכלול וכליל, שעבודתו (ד„שרית“) אינה ע"י ביטול מציאות העולם, או התגברות על העולם בעל-כרחך, אלא באופן שהוא מנצל את הכחות הטבעיים עצמם בעבודת ה', ופועל על אוה"ע שהם מצד עצמם יעבדו את הקב"ה, באופן ד„מלכותו ברצון קבלו עליהם“⁹⁸, עד שהעולם עצמו יאמר ש„ותוכל“, העולם בעצמו מסייע להעבודה (כדלקמן סי"ב),

ועיי"ו נעשה „ותוכל“ מלשון כל (שישנם כל עניני העולם), ומלשון

97) ב"ר פ"י, ו. וראה שערי זהר לב"ר שם. וש"נ.
 98) נוסח ברכת „אמת ואמונה“ תפלת ערבית. וראה סה"ש תנש"א ח"ב ע' 501 (לעיל ע' 191) וש"נ.

וע"י העבודה בכירור וזיכוך העולם נעשה גם „ותוכל“ מלשון יכולת, שמתוספת אצל היהודי עוד יותר יכולת, כמבואר בכ"מ⁹⁹ ש"י העבודה דנפש האלקית כפי שהיא מתלבשת בהגוף ונה"ב ועושה את עבודתה בעולם, מתוספת בה כח וחיות ויכולת חדשה, מצד זה ש„רב תבואות בכח שור“¹⁰⁰ (דנה"ב).

והאופן לעשות את העבודה ד„ישראל“ - הוא ע"י „ארי ללב“: „הוי גבור כארי לעשות רצון אביך שבשמים“¹⁰¹ (כדאיתא גם בריש ותחלת השולחן ערוך¹⁰²), הוא מתגבר על כל ההעלמות והסתרים בעולם; ונוסף על ההתגברות שלו בעבודתו בעניני קדושה („ארי“ בלשון הקודש), ישנה אצלו התגברות גם בעבודה בעניני רשות וחול, העבודה בעניני העולם („ליב" בלע"ז).

ולהוסיף, ש„ליב“ הוא גם אותיות לב עם יו"ד באמצע, שמרמז על לבו של אדם (לב), ועשר כחות הנפש (י), [ובפרטיות יותר כותבים לפעמים „לייב“ עם שתי י"ודין, כנגד שתי

99) ראה לקו"ת האוינו עה, ב ואילך. ועוד.
 100) משלי יד, ד.
 101) אבות פ"ה מ"כ.
 102) טור או"ח רס"א. שו"ע אדה"ז שם. ובשו"ע המחבר: יתגבר כארי.

קדושים

קדש עצמך במותר לך – הכנה לגאולה

את הגאולה העתידה, אלא יש צורך גם בקדש עצמך במותר לך.

וזהו גם מה שאמרו רז"ל: עתידין צדיקים שאומרינן לפניהן קדוש כדרך שאומרינן לפני הקב"ה. שהרי כל הגילויים דלעתיד תלויים במעשינו ועבודתינו עכשיו, ומוכן, שגם הגילוי דלעתיד שעתידין צדיקים כו' (שהכוונה בזה היא לכל ישראל, כמ"ש: ועמך כולם צדיקים), יבוא כתוצאה מהעבודה של קדושה – קדש עצמך במותר לך.

ג. ביאור הדברים: ככל שהאור נעלה יותר, כך נוגע לגביו יותר גם ההסתר היותר דק. ועל דרך מה שכתוב וסביביו נשערה מאד, שהקב"ה מדקדק עם צדיקים כחוט השערה – ככל שהצדיק גדול יותר, כך נוגע לגביו יותר אפילו הפרט הכי קטן.

דוגמא לדבר מצינו לגבי ענין המילה. כאשר אברהם אבינו הי' צריך לזכות לגילוי שם שד"י, היתה הכרחית הסרת הערלה הגסה, התהלך לפני והי' תמים. אך למתן תורה, שאז התחדש גילוי שם הוי' שלמעלה משם שד"י, כמ"ש וארא גו' בא"ל שד"י ושמי הוי' לא נודעתי להם, לא הי' די בהסרת הערלה הגסה, כי אם הי' צורך גם בפריעה – הסרת הערלה הדקה – שוב

א. ענינן של קדושה והבדלה הוא שגם בדברים אשר בחיצוניות דומים הם לשל אומות העולם – צריכה להיות קדושה.

וזהו גם מ"ש בהמשך הפרשה, הציווי של והתקדשתם והייתם קדושים – קדש עצמך במותר לך. גם במותר לך, עניני הרשות, צריכה להיות קדושה, כמ"ש: בכל דרכיך דעהו.

ב. הציווי דקדש עצמך במותר לך, אינו כפי שישנם סבורים, ענין של הידור והדומה, אלא זוהי מצות עשה של תורה, והרי לגבי המצוות נאמר: אל תהא יושב ושוקל כו' קלה שבקלות וחמורה שבחמורות שוינן, כך שלמצוות „קדש עצמך” ישנה את אותה החומרה והתוקף כבכל המצוות.¹

יתר על כן: בחסידות מבואר, שהעבודה דקדש עצמך במותר לך תביא את הגאולה העתידה. היינו שאין די בלימוד התורה, קיום המצוות, והזהירות מדברים האסורים, כדי להביא

מלוקט מדיה ועתה אם שמוע ושיחת אחרון של פסח, תשי"ז. סעיפים רי"ג. נדפס בלקו"ש ח"א ע' 256 ואילך. תרגום מאידית.

- 1) משלי ג, ו. ראה גם לקו"ש ח"א ע' 196.
- 2) ראה לקו"ש שם ע' 254 הערה 6.
- 3) יל"ש יתרו רמז רחצ. יל"ש נ"ך רמז תתקלו. ירושלמי פאה א, א. דברים רבה פ"ו, ב. וראה ג"כ שיחה ב' דפורים ש"ת (ספר השיחות הישית עמוד 16).
- 4) ראה לקו"ש שם ע' 253 ואילך.

(5) ב"ב עה, ב.

(6) תניא פל"ז.

(7) ישעי' ס, כא.

(8) תהלים נ, ג. ב"ק נ, א.

הדרגות בנשמה: יעקב, ישראל¹⁰³], כיון שהעבודה (ד"שאל"ה) דעשיית דירה בתחתונים נפעלת ע"י עשר כחות הנפש, כפי שהם מוקפים בלבו של אדם – שלב ישראל הוא תמיד בשלימות¹⁰⁴, „אני ישנה ולבי ער”¹⁰⁵. ועוד י"ל, שה"לב" המקיף את הי' – הם ג' הלבושים דמחשבה דיבור ומעשה, המקיפים את עשר הכחות, ומבטאים אותם בעבודת האדם בפועל למטה¹⁰⁶.

ויש לקשר זה גם עם היום די"ג אייר: י"ג הוא בגימטריא אח"ד, שמרמז על העבודה דלפעול „והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד”¹⁰⁷, גילוי מלכותו ית' ואחדותו ית' בעולם, עד באופן ד"מלכות שבנצח", כנ"ל (ס"ו).

* * *

יא. ע"פ האמור לעיל ישנם כמה לימודים בנוגע לעבודת בני' בהבאת הגאולה, והאופן שצריכים להתכונן לגאולה – בעמדתו עכשיו ממש בסוף זמן הגלות, „גולה”, והנה הנה נמצאים בגאולה.

קודם כל – ישנו מענה לכל אלו שמתפלאים ונבהלים מכך שמרעשים שכל יהודי צריך לעשות ולפעול

ובמילא אין מה לדאוג אודות הפעולות – אפילו בעניני רשות – שפעלו (ע"פ תורה) בזמן הגלות. ואדרבה: מזה ישנה הוראה – שכל בעל עסק וכיו"ב צריך לחפש דרכים כיצד לגלות בעניני העסק שלו וכו', „כבודו” של הקב"ה, ולנצל את עסקיו ונכסיו וקשריו – להוסיף בתורה ומצוות.

ומזה מובן גם ההוראה לאידך גיסא – לאלו שחושבים שתוכן העבודה דגאולה הוא בלי שייכות ושלילת „מנהגו של עולם” – שאדרבה: הגאולה תלוי' דוקא ב„מעשינו ועבודתינו” בזמן הגלות¹⁰⁸, ולכן צריך להיות „הסתכל בשלשה דברים”: העבודה להביא את

103) ראה בארוכה לקו"ת דרושים לר"ה סב, ג (וראה גם תו"א משפטים עז, ריש ע"ב). ספר הליקוטים ד"א ח"צ צ"צ ערך יעקב סמ"ד (ע' א'קא ואילך). וש"נ. וראה ברכת י"א ניסן ש"ו. (סה"ש תנש"א ח"א ע' 416-7).

104) ראה רמב"ם הל' גירושין ספ"ב. 105) שה"ש ה, ב. וראה סה"מ מלוקט ח"ב ע' שיט.

106) ראה תניא פ"ד.

107) זכרי' יד, ט.

„מצאתי דוד עבדי“¹²⁴ (במזמור פ"ט בתהלים¹²⁵), וזה מתגלה במזמור צדי"ק¹²⁶ - „ויהי נועם ה' אלקינו גאולת כל בני", „בנערנו ובזקנינו גוי' בכנינו ובבנותינו“.

(124) ראה ב"ר פכ"ט, ג.

(125) פסוק כא.

(126) ולהעיר שבאות „פ"ף בו נגאלו אבותינו

ממצרים שנאמר (שמות ג, טו) פקד פקדתי אתכם [ולהעיר שמשוה ה' בן פ' כשגאל ישראל ממצרים], צ"ץ בו עתיד הקב"ה לגאול את ישראל ולומר להם צמח צמחתי לכם שנאמר (זכרי' ו, יב) איש צמח שמו ומתחתיו יצמח ובנה את היכל ה' (פדר"א פמ"ח). ובמדב"ר ס"פ קרח מביא הכתוב (ירמ' כג, ה): והקימותי לדוד צמח צדיק גוי' (וראה פי' הרד"ל לפדר"א שם). וראה ד"ה לך באוה"ת (ועדרת, א). תרכ"ז. תר"ל. (127) פסוק טו"ב.

הגאולה צריכה להתבטא ב„שרית עם אלקים ועם אנשים ותוכל“, לעשות דירה בתחתונים, ולהכיין את העולם להגאולה - אמנם באופן ד„שרית עם אלקים ועם אנשים“, להלחם עם ההעלם והסתר דעולם, אבל באופן ד„ותוכל“, „מלכותו ברצון קבלו עליהם“.

החל מחלקו בעולם, ע"י הוספה בקיום המצוות, בדברים גשמיים, כולל ובמיוחד - מצות הצדקה („עיקר המצות מעשיות“, שלוקח מהגשמיות שלו ומהעשירות שלו (שבירכו הקב"ה) ומסייע לאחר, שגם אצל הזולת יהי' מזון ולבושים, באופן ד„לכבוד ולתפארת“, בהתאם ל„ממלכת כהנים“, ועד"ז מסייע הוא למוסדות תורה וצדקה וכיו"ב.

וכן הוא גם בעבודתו בעניני רשות שלו - הוא עושה זאת באופן ד„כל מעשיך לשם שמים“¹⁰⁸ ו„בכל דרכיך דעהו“¹⁰⁹.

ועוד וגם זה עיקר - ע"י הפצת התורה והיהדות, והפצת המענינות חוצה. כולל ובמיוחד - לעורר יהודים בכל העולם כולו, שיוסיפו עוד יותר בלימוד התורה וקיום המצוות,

וכן גם לפרסם ולגלות בכל העולם כולו „אלופו של עולם“, כולל - ע"י השפעה על אוה"ע בנוגע לקיום שבע מצוות בני נח¹¹⁰, והכנתם ל„והיתה לה' המלוכה“¹¹¹.

(108) אבות פ"ב מ"ב. וראה רמב"ם הל' דעות ספ"ג. טוש"ע או"ח סרל"א.

(109) משלי ג, ו. וראה רמב"ם וטוש"ע שם.

(110) כפס"ד הרמב"ם הל' מלכים פ"ח ה"י.

(111) עובד"י בסופו.

ויש לומר, שבעמדנו בסוף זמן הגלות, סמוך להגאולה - בא הסיוע בגלוי יותר.

וכפי שרואים בדורות האחרונים במיוחד, ויתירה מזה - בזמן האחרון, ובפרט בימים האחרונים ממש:

בדורות שלפני זה גרו (רוב) בני" במדינות שבהן היו מניעות ועיכובים וכו' (לא תקום פעמיים¹¹²) לעבודת ה' בכלל.

משא"כ בדורות האחרונים - גרים (רוב) בני" במדינות שבהם מושלת מלכות של חסד, החל ממדינה זו (שבה נמצאים רוב מנין ובנין דבנ"י), שמסייעת לבנ"י להגיע לגאולה פנימית בעבודתם, עד - שיעשו את העבודה שתביא את הגאולה כפשוטה, ואז המלכות (של חסד) גם תסייע לבנ"י לחזור לארץ ישראל (בלשון הכתוב¹¹³): והביאו את כל אחיכם גוי'.

ובשנה האחרונה רואים איך שיחס זה לבנ"י התפשט במדינות נוספות, עד גם במדינה ההיא, שבה היו (עד לאחרונה) הגבלות בנוגע לחירות בני" בעבודתם בתומ"צ וגם בנוגע ליציאתם ממדינה

(112) ל' הכתוב - נחום א, ט. וראה לקו"ש

חכ"ג ע' 306 הערה 55.

(113) ישעי' סו, כ.

היא - וכעת נשתנה יחסם, שמתירים לבנ"י לקיים תומ"צ, ומתירים לבנ"י לצאת משם - (ללא ההגבלות שהיו פעם), ואדרבה - הם גם מסייעים לבנ"י לנסוע לארץ הקודש. מעין הכנה להסיוע דאווה"ע שבנ"י יצאו מהגלות וילכו לארץ הקודש בגאולה האמיתית והשלימה.

יג. נוסף על הסיוע הישר דאווה"ע לבנ"י - ישנם גם ענינים שבהם רואים איך שאווה"ע בעצמם עושים פעולות של טוב וחסד, שמגלים עוד יותר שיש בעה"ב לבירה זו¹¹¹, כהכנה ל"והיתה לה' המלוכה" בגאולה האמיתית והשלימה,

לא כפי שהי' פעם, שדוקא עם ישראל (אע"פ ש"אתם המעט מכל העמים"¹¹⁵), השלים בפועל את הכוונה דדירה בתחתונים, ואחדות ממלכיות אוה"ע התנהגו באופן אכזרי אחת אל השני, והתעסקו בעיקר בתועלת עצמן, או בכיבוש מדינות אחרות וכיו"ב.

מהענינים הגלויים שנתוספו בימים אלו ממש שבהם רואים איך שהעולם ואווה"ע מתכוננים ומסייעים בדרך לגאולה - ע"י ענין הצדקה והחינוך, שני יסודות עיקריים בישובו של עולם, "לשבת יצרה"¹¹⁶:

ידוע ומפורסם (בכל הכתיב"עת) אודות המאורעות בימים האחרונים - שמדינה זו (המיוסדת על צדקה וחסד, כידוע) ניצלה את חוזה כחה לסייע

(114) ראה ב"ר רפל"ט.

(115) ואתחנן ז, ז.

(116) ישעי' מה, יח.

בידיעה והכרה של הילד בכורא עולם ומנהיגו].

וכל זה הוא - נוסף על עוד כמה ענינים שקורים בהשגחה פרטית מדי

יום ביום, הן בנוגע להכלל והן בנוגע לכל אחד ואחד בעניניו הפרטיים - והכוונה בזה היא, שזה יגלה עוד יותר איך שהעולם מסייע לעשות דירה בתחתונים ולהביא את הגאולה,

[כולל - זה שבשבוץ האחרון מצאו בפניה נידחת בעולם אבנים טובות ומרגליות, ע"י ברכתו של הקב"ה [בדוגמת "והנשאם הביאו את אבני השם ואת אבני המילואים לאפוד ולתושן"¹¹⁷ (עבור בגדי הכהונה), שהענינים הביאום¹¹⁸], והכוונה בזה היא - שמנצלים זאת לקישוטי כלה, להוסיף בצדקה, כנ"ל].

יד. המסקנא מהאמור לעיל בנוגע לפועל:

הגאולה באה דוקא ע"י העבודה בגלות, דגילוי אלופו של עולם ב"גולה", כך שדור זה, דור האחרון בגלות, יהי' הדור הראשון להגאולה.

והקב"ה עוזר שרואים במאורעות האחרונים בעולם איך העולם בעצמו מסייע ומביא לגאולה.

ובפשטות פירוש הדבר הוא - כנ"ל - שכל יהודי צריך להוסיף ב"מעשינו ועבודתינו" בכלל שמביאים את הגאולה, כולל ובמיוחד - כמדובר בהתוועדות שלפנ"ז - בלימוד התורה

ובפירוש הדבר הוא - כנ"ל - שכל הספרים שאינם מדברים (בגלוי) בעניני גאולה, או אפילו שתוכנם הפכי (לכאורה) מענין הגאולה - הרי, לאמיתו של דבר, תוכנם האמיתי הוא "דבר זה" - ענין הגאולה. וע"י עיון והעמקה בפירוש פסוקים אלו (במפרשים וכו') נראה בגלוי ש"כל הספרים מלאים בדבר זה" ויומתק ע"פ המבואר לעיל, שפנימיות ענין הגלות ("גולה") הוא ענין הגאולה, אלא שמגלים זה ע"י גילוי האל"ף דאלופו של עולם בגלות, שע"י נעשה מ"גולה" - "גאולה".

(119) רמב"ם הל' מלכים פ"א ה"ב.
(120) ויש לומר הדיוק ב"מלאים" (ש"מלא" ע"פ תורה פירושו - שמלא כולו), שגם הפסוקים ב"כל הספרים" שאינם מדברים (בגלוי) בעניני גאולה, או אפילו שתוכנם הפכי (לכאורה) מענין הגאולה - הרי, לאמיתו של דבר, תוכנם האמיתי הוא "דבר זה" - ענין הגאולה. וע"י עיון והעמקה בפירוש פסוקים אלו (במפרשים וכו') נראה בגלוי ש"כל הספרים מלאים בדבר זה" ויומתק ע"פ המבואר לעיל, שפנימיות ענין הגלות ("גולה") הוא ענין הגאולה, אלא שמגלים זה ע"י גילוי האל"ף דאלופו של עולם בגלות, שע"י נעשה מ"גולה" - "גאולה".

(121) "היום יום" יד אייר, פסח שני. ס' השיחות תש"א ע' 115.

(122) ז"ח בראשית ח, א. מדרש תהלים ט, ב.

וראה גם סנהדרין צט, א.

(123) סנהדרין צו, סע"א.

(117) ויקהל לה, כו.

(118) ת"י עה"פ.